

วิเคราะห์แนวทางการพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่อง

นายรังสรรค์ พิบูลย์กิจสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-4763-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 21378563

21 ก.ย. 2549

THE ANALYSIS OF THE APPLICATION OF CONTINUOUS TRIAL
IN CRIMINAL CASE

Mr.Rungsun Pibulkisskul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-4763-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

วิเคราะห์แนวทางการพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่อง

โดย

นายรังสรรค์ พิบูลย์กิจสกุล

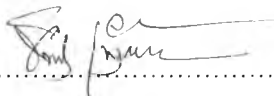
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์

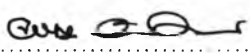
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

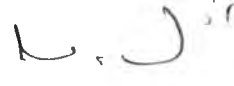

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิตพันธ์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโยภาส)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรัญ ภัคดีธนากุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ทองใบ ทองเปาด์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ชาญณรงค์ ปราณีจิตต์)

รังสรรค์ พิบูลย์กิจสกุล : วิเคราะห์แนวทางการพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่อง. (THE ANALYSIS OF THE APPLICATION OF CONTINUOUS TRIAL IN CRIMINAL CASE) อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์มหา จิตศิริรัตน์, 201 หน้า. ISBN 974-17-4763-2.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมาย หลักการ และเหตุผลของการพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่องของประเทศไทยและต่างประเทศ โดยวิธีวิจัยจากเอกสาร ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น ตำรา บทความ แล้วทำการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคของการพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่องของประเทศไทย เพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เหมาะสมต่อไป

สภาพปัญหาสำคัญประการหนึ่งของการพิจารณาคดีของศาลไทย คือ การนั่งพิจารณาคดีไม่ครบองค์คณะและขาดความต่อเนื่อง การพิจารณาคดีใช้ระบบการนั่งพิจารณาแบบเป็นคราวๆ (Piece-meal Trial) แต่ละคดีจะเว้นระยะห่างแต่ละนัดประมาณ 1-2 เดือน ทำให้การพิจารณาคดีต้องใช้เวลาหลายปี ผู้พิพากษาขาดความต่อเนื่องในการรับฟังข้อเท็จจริง คดีส่วนใหญ่จะมีการสืบเปลี่ยนผู้พิพากษาหลายคนกว่าจะพิพากษาคดีเสร็จ ผู้พิพากษาที่เข้ามารับคดีต้องใช้เวลาศึกษาข้อเท็จจริงจากสำนวนคดีที่ผู้อื่นทำไว้ก่อน ทั้งนี้ได้เห็นอาการปฏิกิริยาของพยานที่เบิกความไปแล้ว ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการรับฟังและชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน

การเปลี่ยนแปลงระบบการนั่งพิจารณาคดีแบบเป็นคราวๆ สู่อระบบการนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่อง (Continuous Trial) รวมทั้งการปรับระบบงานศาลและวิธีดำเนินการกระบวนการพิจารณาในศาลชั้นต้นหลายประการเพื่อรองรับการเข้าสู่ระบบดังกล่าวนี้ ถือเป็นนวัตกรรมใหม่ในการดำเนินการพิจารณาในศาลไทย ทั้งนี้ มุ่งประสงค์ให้องค์คณะผู้พิพากษาได้เห็นและรับฟังพยานหลักฐานตั้งแต่ต้นจนเสร็จ การพิจารณาและวินิจฉัยชี้ขาดคดีด้วยตนเอง องค์คณะผู้พิพากษาที่พิจารณาและพิพากษาคดีเป็นชุดเดียวกันส่งผลให้การพิจารณาพิพากษาคดีมีประสิทธิภาพ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 สำหรับการปรับเข้าสู่ระบบการนั่งพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่องจากการศึกษาวิจัยพบว่า นอกจากการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการต่างๆที่มีอยู่แล้ว การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย มาตรการทางกฎหมาย และระเบียบปฏิบัติ โดยการนำกระบวนการพิจารณาคดีและ แนวปฏิบัติของการพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่องในต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ ให้สอดคล้องกับแนวทางการนั่งพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่องของศาลไทย อันทำให้การนั่งพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่องสัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2546

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4386120234 : MAJOR LAWS

KEY WORD: CONTINUOUS TRIAL / QUORUM OF JUDGES / CRIMINAL PROCEDURE

RUNGSUN PIBULKISSKUL : THE ANALYSIS OF THE APPLICATION OF CONTINUOUS TRIAL IN CRIMINAL CASE. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.MATTAYA JITTIRAT, 201 pp. ISBN 974-17-4763-2.

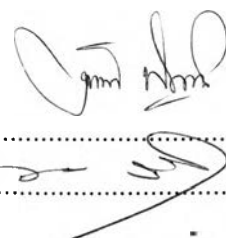
The purpose of this thesis is to study the meaning principles and reasons behind the continuous trial of Thailand and foreign countries, by researching from various sources of documents such as textbooks and articles, then analyzing problems and obstacles of the continuous trial in Thailand to find the way to improve the laws.

One of the problems on the trial of the Thai court is that the trial is held without full quorum of the judges and lacks of continuity. The trial is a piece-meal trial. Each hearing of the case takes once for 1-2 months approximately, causing the trial in one case lasts for years. The hearing of the judge is discontinuous. One case to final may take many judges in average. The judge who now is in charge of the case has to study files of the former judge, without undergoing through the manners of the witness in testifying which is considered essential in hearing and weighting the evidences.

The changing from a piece-meal trial to continuous trial, including the changing in the systems and the procedures in the court of first instance in many aspects, is to support the admittance of the continuous trial which is a novelty in the procedures of Thai court. It is also to let the judges in full quorum carefully go through the hearing of witness and evidences from the beginning until end of the case, then they can be able to adjudicate by themselves. The same quorum of the judges in trial and adjudication will make effective adjudication as it is the intention under the Constitutional Act B.E.2540 of Thailand. About the admittance of the continuous trial in the criminal case, the study found that, in addition to the enforcement of the current laws and legal measures, the amendment of the those laws and legal measures by adopting the procedures and practices of the continuous trial in the criminal case from abroad to apply to the procedures of continuous trial in the criminal case of the Thai court will effectively achieve the objectives of the continuous trial in the criminal case.

Field of study Laws
Academic year 2003

Student's signature.....
Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ โดยความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีของท่าน รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้วิทยานิพนธ์ และท่านอาจารย์ ชาญณรงค์ ปราณิจิตต์ ที่รับเป็นกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์และให้ความกรุณาชี้แนะแนวทางอันเป็นประโยชน์ ยังผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้เขียนต้องขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อท่านรองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ จรัญ ภัคดีธนากุล ท่านอาจารย์ ทองใบ ทองเปาด์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไข รวมทั้งสละเวลาอันมีค่าของท่าน มาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์นี้ให้สำเร็จโดยลมบูรณ์

ขอขอบคุณท่านสืบพงษ์ ศรีพงษ์กุล ที่กรุณาให้คำแนะนำ และข้อมูลแก่ผู้เขียน คุณอดิเรก หลิมศิริวงศ์ รับเป็นธุระให้การสนับสนุนข้อมูลต่างประเทศ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุด คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กองวิทยบริการ ศาลยุติธรรม ให้การสนับสนุนตำรา และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อบิดา มารดา และพี่ของผู้เขียน ทุกคน รวมทั้งคุณมนัสนันท์ พิบูลย์กิจสกุล ที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนมาโดยตลอด รวมถึง บุญคุณของครูบาอาจารย์ทั้งหลายที่ให้ความรู้แก่ผู้เขียนมาจนถึงการศึกษาในระดับนี้

รังสรรค์ พิบูลย์กิจสกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	4
1.4 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	4
1.6 วิธีการศึกษาวิจัย.....	5
บทที่ 2 ระบบกฎหมายและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล.....	6
2.1 ระบบกฎหมาย.....	6
2.1.1 ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law).....	6
2.1.2 ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law).....	8
2.2 การพิจารณาพิพากษาคดีของศาล.....	10
2.2.1 หลักการพิจารณาคดีโดยเร็ว.....	11
2.2.2 หลักการรับฟังพยานหลักฐาน.....	13
2.2.3 หลักการพิจารณาคดีเป็นองค์คณะ.....	15
2.3 ความหมายและวัตถุประสงค์การพิจารณาคดีต่อเนื่อง.....	19
2.4 การเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียการนั่งพิจารณาคดีแต่ละระบบ.....	25
2.5 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระยะเวลาและประสิทธิภาพ ในการพิจารณาพิพากษาคดี.....	29

	สารบัญญ (ต่อ)	๗
บทที่		หน้า
	2.5.1 การเลื่อนคดี.....	29
	2.5.2 ระบบการนัดความ.....	33
	2.5.3 การส่งประเด็น.....	34
	2.5.4 บทบาททนายความ.....	35
	2.5.5 ปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาล.....	35
	2.5.6 การขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัย.....	36
บทที่ 3	การพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่องในต่างประเทศ.....	37
3.1	ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	37
3.2	ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน.....	67
3.3	ประเทศฟิลิปปินส์.....	75
บทที่ 4	การพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่องในประเทศไทย.....	94
4.1	การพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่องในอดีตและปัญหาความล่าช้า.....	94
4.2	การนำระบบการพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่องมาใช้ในศาลชั้นต้น.....	100
4.2.1	การดำเนินการของสำนักงานศาลยุติธรรม.....	100
	(1) การดำเนินการภายใน.....	100
	(2) การประสานงานภายนอก.....	105
	(3) คำแนะนำประธานศาลฎีกา.....	106
	(4) ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยแนวทางปฏิบัติในการนั่งพิจารณาคดี ครบองค์คณะและต่อเรื่อง พ.ศ.2545.....	108
4.2.2	การปรับระบบงานศาล.....	111
	(1) การแบ่งแยกช่องทางเดินคดี.....	111
	(2) การจัดมาตรการเสริมเพื่อสนับสนุนการนั่งพิจารณาคดี ต่อเนื่อง.....	115
	(3) การวางแนวทางการจัดการกับคดีค้างพิจารณา.....	123

สารบัญ (ต่อ)

ณ

บทที่	หน้า
4.2.3	การปรับวิธีดำเนินงานกระบวนการพิจารณา.....126
	(1) สภาพการทำงานของศาลภายหลังการปรับระบบ.....126
	(2) วิธีจัดการคดีจัดการพิเศษ.....127
	(3) วิธีจัดการคดีสามัญ.....128
	(4) วิธีจัดการกับคดีค้างพิจารณา.....139
4.2.4	การพิจารณาคดีต่อเนื่องในศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา.....143
4.2.5	ระบบศูนย์นัดความ.....149
4.2.6	วิธีจัดการคดีสามัญพิเศษ.....169
บทที่ 5	วิเคราะห์แนวทางการพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่องของประเทศไทย.....172
5.1	บทบัญญัติกฎหมาย.....172
5.1.1	กระบวนการพิจารณาก่อนการสืบพยาน.....172
5.1.2	การเลื่อนคดี.....177
5.1.3	กำหนดเวลามาตรฐานในการพิจารณาคดี.....178
5.2	มาตรการรองรับการพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่อง.....180
5.2.1	การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพิจารณาคดี.....180
5.2.2	การลดปริมาณคดีอาญาที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล.....182
5.2.3	การติดตามพยานมาศาล.....183
5.2.4	การปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณา.....185
บทที่ 6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....187
	รายการอ้างอิง.....194
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....201